

Povodí Labe, státní podnik
Víta Nejedlého 951/8
Slezské Předměstí
500 03 Hradec Králové

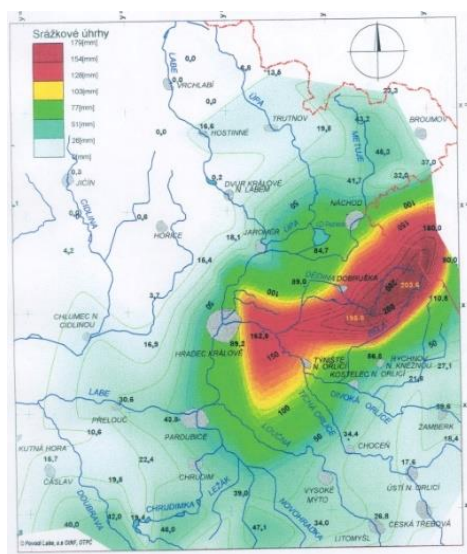
Tisková zpráva

20 let od katastrofální povodně v podhůří Orlických hor

Hradec Králové, 2.7.2018 – Povodeň, která v červenci 1998 postihla podhůří Orlických hor, se nesmazatelně vryla do paměti. Poměrně malou plochu o velikosti přibližně 600 km² zasáhly krátké, zato však extrémně intenzivní přívalové srážky. Katastrofa, dosud v této oblasti nezaznamenaná, si vyžádala šest lidských životů. Bylo zatopeno celkem 26 tis. ha pozemků a škody způsobené povodní dosáhly v postižených oblastech Rychnovska a Královéhradecka bezmála 2 mld. Kč. Na území Rychnovska bylo úplně zničeno 23 domů a dalších více než 1300 domů a bytů bylo vážně poškozeno. Odhadem se povodeň přímo či nepřímo dotkla téměř 30 tisíc obyvatel, na 2 tisíce obyvatel bylo evakuováno a 90 obyvatel muselo být náhradně ubytováno.

Meteorologická situace a srážkové úhrny

Postup studené fronty v noci z 22. na 23. července 1998 přes území Čech k severovýchodu se na 10, místy až na 12 hodin zastavil nad Orlickými horami a jejich podhůřím a za doprovodu mimořádně intenzivní bouřkové činnosti došlo k výskytu extrémních srážek, které trvaly od pozdních odpoledních hodin dne 22. 7. 1998 do časných ranních hodin dne 23. 7. 1998. Nejvyšší srážkové úhrny byly zaznamenány v Deštném v Orlických horách (203,6 mm), Bílém Újezdě - Hrošce (195,8 mm), Bělči nad Orlicí (162,9 mm), Orlickém Záhoří – Trčkově (110,8 mm), Týništi nad Orlicí (100 mm) a Hradci Králové (89,2 mm).

Plošné rozložení srážek 22. – 23. 7. 1998

Hydrologická situace

Vzniklá povodeň měla typický letní charakter. Již v časných ranních hodinách ve čtvrtek dne 23. 7. 1998 nastal prudký vzestup hladin všech vodních toků pramenících v Orlických horách, především ale Dědiny, Bělé a Divoké Orlice v celém jejím hraničním úseku.

Povodňová situace na Bělé

Nástup povodně na řece Bělé dlouhé 38 km, kde nejsou v 20 kilometrovém úseku od pramene až po Kvasiny prakticky žádné inundace (území pro rozliv povodně), byl velmi strmý a její postup značně rychlý. Podle výpovědi místních obyvatel se povodňová vlna přehnala od Deštného v Orlických horách do Skuhrova nad Bělou, vzdálených 12 km, asi za 2 hodiny. V Kvasinách, kam vlna dorazila dne 23. 7. 1998 v 5:00, došlo k rozlivu do okolní zástavby v celém intravilánu obce. Maximální výše dodatečně zaměřené kulminační hladiny byla 242 cm a k ní přiřazený průtok 129 m³/s, který odpovídá hodnotě > Q₁₀₀. Na soutoku Bělé s Divokou Orlicí u Častolovic dosáhl kulminační průtok dne 23. 7. v 10:30 hodnoty 131 m³/s při výšce hladiny 247 cm, což odpovídá Q₁₀₀.

Bělá, Skuhrov n. B., devastace území po povodni

Povodňová situace na Dědině

Na řece Dědině byl průběh povodňové vlny mnohem komplikovanější. V horním úseku toku od Sedloňova po Dobrušku dlouhém přibližně 25 km trval postup povodňové vlny pouhé 2 hodiny. Průměrná postupová rychlost tedy dosahovala hodnoty 3,5 m/s. V dolním úseku toku od Dobrušky po Třebechovice pod Orebem došlo díky obrovské kapacitě inundací k výrazné transformaci povodňové vlny. Rozdíl mezi kulminací na začátku a konci tohoto úseku byl 31 hodin. Průměrná rychlost postupu maxima vlny byla tedy přibližně 0,2 m/s. Tomu odpovídaly i zcela odlišné ničivé účinky povodně v těchto úsecích. V horní části povodí vlivem velkých postupových rychlostí a obrovské unášecí síly vodního proudu došlo k výrazné erozi, transportu tisíců m³ kamenné suti a postupné destrukci všech překážek, které stály této síle v cestě. Kromě kamene bylo unášeno také velké množství dřevní hmoty, která se ve zúžených profilech, především mostů a lávek, kupila do mohutných bariér a jejichž následnou destrukcí vznikaly průlomové vlny s dalšími silnými devastačními účinky. Příkladem je silniční most přes Dědinu v Cháborech u Dobrušky, kde došlo

k úplnému ucpání mostního profilu a v časných ranních hodinách dne 23. 7. 1998 ke stržení celého mostu.

Původní most v Cháborech a destrukce mostu i celého území po povodni

V dolní části Dědiny pod Dobruškou došlo k rozsáhlým rozlivům, které výrazně překročily jejich dosud známý rozsah, současně však zásadním způsobem ovlivnily transformaci povodňové vlny a rychlost jejího postupu. Velikost kulminačního průtoku v celé trati koryta Dědiny několikanásobně přesáhla hodnotu Q_{100} (vodoměrná stanice Chábory dne 23. 7. 1998 v 03:45 průtok $270 \text{ m}^3/\text{s}$, tj. $\gg Q_{100} = 45 \text{ m}^3/\text{s}$; vodoměrná stanice Mitrov dne 24. 7. 1998 v 06:30 průtok $116 \text{ m}^3/\text{s}$, tj. $> Q_{100} = 73 \text{ m}^3/\text{s}$).

Rozsah záplavového území v Českém Meziříčí

Povodňová situace na Divoké Orlici

Maximální průtoky na horním úseku Divoké Orlice dosáhly v Orlickém Záhoří dne 23. 7. 1998 ve 04:30 hodnoty $Q = 62,4 \text{ m}^3/\text{s}$ (Q_{20-50}) a v Klášterci n. O. dne 23. 7. 1998 v 11:00 $Q = 74,1 \text{ m}^3/\text{s}$ (Q_{5-10}). Tyto průtoky byly bezpečně zachyceny vodní nádrží Pastviny.

Odstraňování následků povodně na vodních tocích

Katastrofální povodeň na Rychnovsku a Královéhradecku v červenci 1998 si vyžádala okamžité technické zásahy pro zabezpečení majetku a lidských životů ještě v průběhu povodně. Povodí Labe bezodkladně soustředilo veškerou svoji dostupnou techniku a zaměstnance a s jejich vysokým osobním nasazením a obětavostí se pustilo do odstraňování následků povodně v nejkritičtějších lokalitách. V neupravených úsecích toků způsobily škody především nápěchy ze spláví a vyvrácených kmenů, dosahující mnohde objemu až 500 m^3 a rozsáhlé břehové nátrže. V upravených úsecích došlo ke škodám na stabilizačním opevnění, hrázových systémech a jezích. Škody na vodních tocích ve správě Povodí Labe byly bezprostředně po povodni odhadnuty na 75,8 mil. Kč.

Hana Bendová
tisková mluvčí
bendovah@pla.cz
Tel.: 495 088 605